

Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi Thomae tomi quinque

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Sectio prima. vtru[m] assumpserit Verbum in corpore humano
perfectiones corporis gloriosi, vel potius defectus illis repugnantes, vt esse
paßibile, mortale, &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

corpus habebit in gloria, & ad has reuocari possunt perfectiones, quas habebat in statu innocentie, in quo esset aliquo modo impassibile, & immortale: quarum quidem perfectionum carentia, defectus quidam est, qui solum consideratur secundum id, quod naturæ humane de se debitum est, solum est veluti negatio quædam, seu negatiua imperfectio: tamen respectu naturæ humane eleuata ad superiorem quendam statum, & præsertim ad vniionem hypostaticam, cui omnis illa perfectio debita est, magis habet rationem priuationis, & proprii defectus, seu imperfectiois.

Præter hos vero considerari possunt in humano corpore alij defectus omnino connaturalis illi, qui non priuant illud aliqua perfectione, in aliquo statu sibi debita, sed solum negant perfectionem propriam alicuius naturæ superioris, vt sunt circumferibi loco, & esse loco mutabilem, & alij similes, de quibus breuiter sigillatim dicendum est.

SECTIO I.

Verum Verbum assumptum in corpore humano perfectiones corporis gloriosi vel potius defectus illis repugnantes, vt esse passibile, mortale, &c.

Idem.
Hic.
Cicero.
Damas.
Niceph.
Euseb.
Iust. Imper.
Niceph.
VI. Synod.

SENSUS huius dubij est de principio temporis, de quo facta est assumptio, & de toto tempore vite. Nam quod post Resurrectionem habuerit Christus in corpore suo omnes has perfectiones, & caruerit omnibus his defectibus, dubium non est, de qua re infra in proprio loco disputabimus. Est ergo primus error eorum, qui negarunt assumptisse Christum corpus passibile, etiam si non negarent assumptisse verum corpus humanum. Autor huius fuit Iulianus Halicarnassensis, & Caietanus, vt refert Damascenus, hæres. 84. & Nicephorus libro 17. histo. cap. 29. & in eundem errorem dicit incidisse Iustinianus Imperator: vt est apud Euagrium libro quarto histo. cap. 19. & Nicephorus supra cap. 31. qui tamen excusat imperatorem, eo quod per ignorantiam lapsus fuerit, vt non propterea sit inter hæreticos reputandus præsertim quia in VI. Synod. in præfatione eius, & alijs locis, in quibus sit mentio Iustiniani Imperatoris, inter Catholicos, & iustos numeratur. Fundamentum huius erroris solum fuit, quia non existimabatur isti hæretici, Verbum diuinum corpus passibile decessisse. In quorum fauorem adiungi potest illud Psal. 15. & Actorum secundo Non dabis sanctum tuum videre corruptionem. Secundus error hic referri potest quorundam, qui negarunt assumptisse Christum corpus graue, quod natura sua deorsum ferretur. Ita sensit Theodorus quidam, vt refert Beda libro 2. in Marc. ca. 28. & Diuus Thomas in Catena Matth. 14. Clitoui. super Damascen. libro. 3. cap. 15. Fundamentum fortasse fuit, quia Christus super aquas ambulabat.

Psalm.
Act. 2.

Theodor.
D. Thom.
Clito.

Luc. 22.
Matth. 4.
Ioan. 4.

Isai. 53.

1 Cor. 15.
Hic. 4.

Dico tamen primo, assumptisse Verbum corpus humanum vere passibile, ac mortale, atque adeo carens doloribus, seu perfectionibus gloriæ. Est de fide, quæ satis constat ex illo Luc. 22. Nonne oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam? constat etiam ex toto Euangelij discursu, in quo affirmatur Christum passum fuisse famem, Matth. 4. sitim, Matth. 27. corporis defatigationem, Ioannis 4. quæ vera esse non possunt, si corpus vere passibile non habuit. Dicere autem, specie solum, & non veritate hæc passum esse, contra fidem Scripturæ est, præsertim cum Isai. 53. dicatur, Vere languores nostros ipse tulit: est etiam contra veritatem redemptionis, & fidei nostræ, quia si non vere mortuus est, nec vere nos redemit, nec vere resurrexit: vana esset ergo fides nostra, vt in simili argumentatur Paul. 1. ad Corinthios 15. Denique Paulus ad Hebræos 2. propter corpus passibile dicit, Christum paulo fuisse minoratum ab Angelis, & causam reddit dicens. Quia pueri communica-

uerunt carni, & sanguini (per quæ corpus passibile significatur) oportuisse Filium DEI, eisdem participasse, & fieri fratribus similem, vt misericors fieret: & cap. 12. aliam reddit rationem, quam etiam docuit Petrus prima canonica, cap. 2. dicens: Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, &c. Denique contra hos hæreticos faciunt omnes Scripturæ, quæ supra contra Manichæos, & alios adductæ sunt. Illud enim inter hos hæreticos conuenit, quod solum specie, & apparentia Christum passum esse dicebant, propter quod Phantasia dicti sunt, vt Nicephorus refert libro 18. cap. 45. Secundo, definita est hæc veritas in toto Concilio Ephesino, Chalced. actione 5. V. Synodo, act. 8. VI. Synodo, actione 11. 13. & 18. Lateran. sub Mart. I. & alijs: & tradit Damasus Papa in epistol. & in professione suæ fidei ad Paulinum: & Eutychianus Papa epistol. 1. Leo Papa epistol. 11. Ambrosius libro secundo de Fide, cap. 4. & libro de incarnat. Dom. sacram. cap. 6. & 7. Augustinus epistol. 146. Damascenus libro 3. cap. 28. & Tertullianus libro. de Carne Christi, & alios in sequentibus referam. Tercio, ratio potissima sumenda est ex fine redemptionis: nam licet corpus passibile non fuerit conueniens Christo secundum se, propter vniionem ad Verbum, & propter animæ gloriæ: tamen supposito lapsu humanæ naturæ, & necessitate redemptionis nostræ, expediens omnino fuit, Christum huiusmodi corpus suscipere, vt exponendo textum Diui Thomæ satis declaratum est, & supra etiam questione prima articulo secundo, & dicitur infra questione 46. & 47. Vtuntur etiam Patres interdum illa ratione, quia alias corpus Christi non esset eiusdem naturæ cum nostro, vt constat ex Damasceno, Nicephoro, & alijs supra citatis: Quæ ratio per se sumpta non videtur efficax, quia potuit esse corpus Christi Domini eiusdem naturæ specificæ cum corporibus aliorum hominum, & tamen non habere eandem conditionem, seu statum corruptionis. Solum ergo potest procedere illa ratio, supponendo ex fide Christum a principio, dotes gloriæ suo corpori non communicasse. Vnde fit, si corpus illud fuit impassibile, id non habuisse ex dono superiori, sed ex natura sua: quo pacto recte sequeretur, esse alterius naturæ a corporibus aliorum hominum.

Phantasia.
Niceph.
Conc. Ephes.
Conc. Chalced.
V. Synod.
VI. Synod.
Conc. Lateran.
Damasus.
Pap. Eutych.
Pap. Leo.
Ambros.
Damasus.
Tertul.

Dico secundo, assumptisse Verbum in corpore humano illos defectus, qui sunt veluti naturales, propriates, comitantes conditionem corporis mortalis seu passibilis. Est certa conclusio, quæ ex Diuo Thoma hic colligitur, & ex alijs Scholasticis in 3. D. Thomæ distinctio. 15. & sequitur aperte ex præcedenti, & ex tractatis supra questione 5. & 6. vbi probatum est assumptisse Christum omnes proprietates humanæ naturæ, & quidquid in illa plantauit: & in specie declaratur contra secundum errorem supra citatum: quia sicut corpus Christi caruit gloriæ immortalitate, impassibilitate, ita etiam caruit claritate, & agilitate, fuit ergo corpus eius graue, sicut sunt nostra, sequitur enim hæc proprietas naturaliter ex humani corporis compositione, nisi supernaturaliter impediatur, non est autem impedita in corpore passibili, cuius signum certissimum est, quia corpus illud ambulando fatigabatur, vt constat Ioan. 4. illa enim defatigatio ex grauitate, & corporis corruptione prouenit. Eadem autem ratio est de similibus proprietatibus.

D. Thomæ

Ioan. 4.

Ad fundamentum primi erroris ex dictis patet responso, quod enim Deum debeat non ex humano sensu, sed ex diuina sapientia, & bonitate iudicandum est: passibile ergo corpus, quamuis de se non esset conueniens Deo, tamen neq. per se fuit indecens, & ad redemptionem nostram, virtutisq. exemplum, fuit maxime decens. In verbis autem illis: Non dabis sanctum tuum videre corruptionem, non est sermo de passione, aut morte humani corporis, sed de corruptione.

ruptione corporis iam emortui, per putrefactionem vel resolutionem in elementa: hæc enim corruptio in corpore Christi locum non habuit.

Ad fundamentum secundi erroris respondetur, sicut in transfiguratione communicata fuit ad breve tempus humanitati Christi quædam claritas, vel eiusdem rationis, vel aliquo modo similis claritati corporis gloriosi, ut infra suo loco dicemus: non tamen propterea putandum est, Christum habuisse illam claritatem tota tempore vitæ suæ: ita cum aliquando ambulavit super aquas, communicavit corpori suo quoddam vestigium agilitatis corporis gloriosi, non tamen propterea existimandum est, toto tempore vitæ suæ illam dotem habuisse. An vero pro illo paruo tempore communicata sit illi corpori, propria agilitas corporis gloriosi, quamquam Abulen. Matth. 14. quaestio 153. id affirmet; incertum est tamen, disputatione enim præcedenti assignauimus duos alios modos, quibus id fieri potuit absque qualitate alia, vel mutatione facta in ipso corpore Christi: qui eo probabiliore videntur, quo faciliores sunt. An vero effectus ille dicendus sit miraculosus, vel potius connaturalis illi corpori ratione vniuersi, vel ratione gloriæ ipsius animæ, dicemus latius infra quaest. 45. de Transfiguratione tractantes. Nunc breuiter dicitur, supposita dispositione illius corporis, & priori miraculo, quo factum erat, ut ex gloria animæ gloria ad corpus non redundaret, illud fuisse simpliciter miraculosum opus, & præter naturalem conditionem talis corporis, ut loquuntur Hieronym. Chrysost. & alij Math. 14. & Dionys. 2. cap. de Diuin. nominib. & epistol. 4. ad Caium, & Augustinus sermon. 185. de tempore, & Hilar. 10. de Trinit.

Abulen.

Hieronym.
Chrysost.
Dionys.
August.
Hilar.

SECTIO II.

Virum assumpserit Verbum omnes perfectiones connaturales humano corpori, vel potius defectus aliquos illis repugnantes.

Diximus potest esse hæc perfectio, aut defectus, scilicet aut per modum actus primi, seu permanentis formæ, vel habitus, vel passibilis qualitatis, aut per modum actus secundi, seu actionis, & passionis transeuntis.

Dico ergo primo, assumpsisse Christum corpus humanum, perfectum, & bene dispositum iuxta conditionem, & statum ex natura rei debitum tali corpori: unde non assumpsit defectus huic dispositioni, & perfectioni repugnantes. Hæc est mens D. Thom. hic articulo 4. & aliorum Theologorum in 3. distinct. 15. & Bonauent. articulo 1. quaest. 1. & Ricard. quaest. 2. & 3. Durand. q. 1. Etratio generalis reddi potest, quia hæc perfectiones, cum pertineant ad debitam compositionem humani corporis, per se debebant, & conueniebant, corpori humano perfecto: aliunde vero defectus repugnantes huic perfectioni, cum non consistant in aliqua actione, vel passione, non conferebant ad meritum, vel satisfactionem, non ergo oportebat illos assumi. Sed in particulari hoc melius explicatur, sequitur enim ex hac conclusione, assumpsisse Christum optimum temperamentum, seu complexionem humani corporis, ut ex ratione facta constat. Et præterea, quia tale corpus debet perfectissimæ animæ, habenti perfectam intelligentiam, huiusmodi autem erat anima Christi, ut supra ostensum est: ac denique quia defectus huius perfectionis nihil ad redemptionem nostram deseruire poterat.

Secundo ex eadem conclusione colligitur, assumpsisse Christum perfectam corporis pulchritudinem, quam in corpore humano, ac virili esse oportebat: quod sine causa, ac temere negare ausus est Michael Medina, lib. 2. de Recta in Deum fide, capit. 7. Est enim hæc communis sententia Sanctorum, ad quam

Michael
Medina.

accommodari potest illud Psalm. 44. *Speciosus forma præstitit bonum*: nam licet Basil. lib. 1. & Cyrillus li. 1. bro quinto sup. 53. cap. Isai. de pulchritudine diuinitatis hunc locum intelligant, Theodoretus vero, Remigius, & Arnobius ibi, & Gregorius libro 1. Regum, cap. 1. de pulchritudine gratiæ exponant: tamen de pulchritudine corporis interpretantur Augustinus & Cassiodorus ibi, & Bernardus sermone 1. de omnibus Sanctis Chrysostomus homilia. 18. in Matth. ubi de hac pulchritudine Christi pulchritudo, inter alia inquit: *Sicut insignis perficiendus miraculis fuit, ita visu gratiosissimus fuisse dicitur*: inferius vero tractans illud Isai. 53. *Non erat ei species, neq. decore*, dictum esse exponit, vel quia pulchritudo diuinitatis sub mortali corpore occultabatur, ut etiam Cyrillus supra citatus exponit. Vel quia ipsa corporis pulchritudo, per eiusdem macerationem, passionem, & tormenta quasi deformata, & abolita fuit, vel potius occultata, iuxta id, quod statim subiungitur: *Et quasi absconditus vultus eius*: Quam expositionem probauit etiam Tertullianus libro contra Iudæos, cap. de claritate gentium, & 3. libro contra Marcion. & Vigilii libro secundo contra Eutychem. & in eundem sensum tractat utrumque locum Hieronym. tom. 2. epistol. 160. ad Principiam, ubi inquit: *Absque passionibus corporis, vniuersis pulchrior est, virgo de Virgine, qui non ex sanguinibus, sed ex Deo natus est*. Et ad eundem sensum dicit Naziazen. orat. 2. Pasche, in Resurrectione fuisse Christo Domino, pulchritudinem restitutam, non quod naturalis corporis forma, membrorum proportio, & natiuus color mutata fuerint: sed quia perfectum statum suum habuere, & per corporis gloriam quasi illustrata sunt, ut Diuus Thomas infra dicit, quaestione 54. articulo primo ad tertium. In hac denique sententia est Clemens Alexand. 3. lib. Pædag. cap. 1. & Abulen. Paradox. 1.

Ratione ita declaratur, quia ut Diuus Thomas docet 1. q. 59. articulo 8. & 2. quaest. 145. articulo 2. ex Dionys. cap. 4. de diuinis nominibus & Augustinus 21. de Ciuit. c. 19. pulchritudo ex tribus confulgit: primo ex omnium membrorum integritate, quam fuisse in corpore Christi Domini certissimum est, non enim accepit corpus mutilum, aut monstruosum sed in naturali sua integritate, sic enim docent Patres assumpsisse omnia, quæ in nostra natura plantauit. Secundo ex eorumdem membrorum debita proportione, & hanc fuisse etiam in corpore Christi facile persuaderi potest, tum quia tale corpus debebatur perfectissimæ animæ eius: tum etiam, quia oportuit ut corpus illud esset aptissimum ad omnia opera vitæ exercenda, quæ apertitudo multum ex dicta proportione pender: denique hoc facile colligitur ex forma eius: quam describit Nicephorus libro 1. primo hist. cap. vltim. Tertio requiritur ad pulchritudinem conueniens color natiuus, qui oritur ex optimo temperamento, & complexione: sicut ergo hæc fuit optima in Christi corpore, ita illi erat connaturalis perfectus color, & ad pulchritudinem corporis humani maxime accommodatus. Et confirmatur primo, quia corpus Christi Domini Spiritus sancti virtute fabricatum est, sed opera quæ Deus per se ipsum facit, sunt pulcherrima & perfecta, ergo. Confirmatur secundo, quia Adam, eo quod ab ipso Deo immediate effectus est, fuit pulcherrimus & optime dispositus, multo ergo magis Christus. Confirmatur tertio, quia corpus Christi futurum est veluti obiectum beatitudinis corporis nostri, ut supra disputatione 5. cum Augustino, & Cypriano dicebamus: est etiam futurum exemplar pulchritudinis omnium corporum beatorum; ergo est ipsum pulcherrimum. Tandem confirmatur, quia nec per se fuit expetibile, ut Christus hac perfectione caret, nec defectus illius nostræ deseruirebat redemptioni.

Dices